

Gyorsan és jól

Rendkívüli műszakban fogtak a D-3-as Diesel-mozdony időszakos vizsgálatához a MÁV Szegedi Igazgatósága vontatási főnökségén a Kandó Kálmán nevét viselő szocialista brigád tagjai. Vállalták, hogy 15 nap helyett 11 nap alatt — tehát gyorsan és jól — befejezik ezt a nagy munkát.

Somogyi-Károlyné felvétele

Új olajlelőhely a Kaszpi-tengerben

Újabb tengeri olajlelőhelyet fedeztek fel Azerbajdzsánban a geológusok. A Kaszpi-tenger fenekébe fúrt kút napi hozamát 200 tonnára értéklik. Az első fúrótornyok még a 40-es években jelentek meg a Kaszpi-tengerben. Ma ezek a tengeri olajmezők adják Azerbajdzsán olajtermelésének kétharmadát. Érdekes, hogy a tengerfenékről kitermelt olaj önköltsége 40-50 százalékkal kisebb, mint a szárazföldi kutakból nyert olaj.

Ügyelnek a munkakörülményekre Jól halad a textilipar rekonstrukciója

Dr. Biró Györgyné, a Textilipari Dolgozók Szakszervezetének főtitkára szerdán sajtótájékoztatót tartott a textilipari rekonstrukció eddigi eredményeit, s annak hatását az iparágban dolgozók élet- és munkakörülményeire.

Az év végéig lezárul a nagyszabású rekonstrukciós program első szakasza, ennek eredményeként a termelés — 1970-nez viszonyítva — mintegy 35-40 százalékkal, a termelési sebesség hasonló mértékben, és a nyereség 70 százalékkal növekedett. Ebben az öt évés terv-időszakban több mint 10 milliárd forintot használtak fel a textilipari vállalatok gépparkjának bővítésére, fejlesztésére. A termelőberendezések korszerűsödésével elértek, hogy például a kártólátásnak a felét már nagy teljesítményű kártólátók, a végfónás 20 százalékát pedig új rendszerű, orsó nélküli fonogépek végzik. Több mint 20 százalékkal nőtt öt év alatt az automata szövőgépek aránya. Felgyorsult a régebbi típusú kötőgépek újakkal való átcserezése is. Korszerűsödött, megváltozott a textilipar termékszerkezete. Az év végéig a textiliparban az összes szálanyag-felhasználáson belül a mesterséges szálak aránya 32 százalékról 40 százalékra növekszik.

E korszerű termékek bővülő termelése minőségileg javította a hazai fogyasztói igények kielégítését, s máris jobb feltételeket teremtett a gazdaságos export fokozására.

A Textilipari Dolgozók Szakszervezete és a Könyv- és Papíripari Minisztérium nagy súlyt helyezett a helyes és szakmunkásképzés és -továbbképzés színvonalának emelésére. Jelenleg évente mintegy 4000 fiatal képez az ipar. A két- és hároméves képzési időre való áttéréssel biztosítottak látszik a sokoldalúan képzett, szakmunkás-utánpótlás.

Egyelőre még mindig nagy a munkaerő-vándorlás az iparágban, s egyes területeken jelentős munkaerőhiánnyal küszködnek. Ennek egyik oka, hogy a textiliparban dolgozók 80 százaléka nő, 50 százaléka pedig harminc éves aluli, így sok a kiesés, a legtöbben nem térnek vissza a gyermekgondozási szabadságról. Továbbra sem emelkedett számottevően az óvodai és bölcsődei férőhelyek száma, s a legtöbb helyen három műszakban dolgoznak. Ugyanakkor bővült a textilipari dolgozók lakásépítésének támogatása.

A vállalatok jelentős anyagi eszközöket fordítanak a vállalati szociális létesítmények állandó bővítésére, s az iparág szakmai betegsége, a zajártalom ellen is küzdenek. Az új berendezések többsége továbbra is 80 decibel fölötti zajszínttel működik, ennek kiküszöbölésére még kevesen a műszaki megoldás-

Újítsunk az újításokon!

Pályázati felhívás

Az Országos Találmányi Hivatal, a Szakszervezetek Országos Tanácsa és az Ipari Kereskedelmi és Ipari Minisztérium közösen pályázatot hirdet az újítómozgalmak továbbfejlesztését elősegítő módszerek felkutatására, s közkinccsé tételére. Pályázhatnak azok, akik egy-egy üzemben belül szervezői, irányítói az újítómozgalmak, mindennapi gyakorlatukban megismerkedtek újabb módszerek bevezetésének lehetőségeivel.

A szervezett újítómozgalmak keletkezése óta eltelt huszoneg esztendőben hatalmas sikereket ért el. A munkások százai aktív részesei az eredményeknek, mindannyiunk közös gondja tehát a mozgalom szélesítése. A pályázat hirdetői várják a szervezési javaslatokat a hasznos újítások számának növelésére, a megoldások

műszaki színvonalának emelésére, az újítási javaslatok elbírálásának meggyorsítására, az újítómozgalmak és a szocialista munkaverseny hatékonyabb összekapcsolására, a nők és a fiatalok tömegének bevonására, az újítási javaslatok benyújtása és hasznosítása közti idő rövidítésére.

Pályázni lehet már a megvalósítás szakaszában lévő szervezési módszerrel, ha az megfelel a felhívásban megjelölt szempontoknak. Pályázni lehet olyan módszereiben kidolgozott szervezési javaslatokkal is, ami szintén megfelel a pályázatban foglaltaknak.

Pályadíjak: a már megvalósított módszerek kategóriájában I. díj: 10 ezer, három II. díj: 5 ezer, öt III. díj 3 ezer forinttal. A másik kategóriában I. díj: 5 ezer, öt II. díj 2 ezer, tíz III. díj ezer forinttal. Beküldési határidő 1975. december 31., névvel és címmel az alábbi címre: Országos Találmányi Hivatal 1370 Budapest, Pf.: 552. Eredményhirdetés: 1976. március 31.

Növekedett a munkásosztály iskolázottsága

KSH-adatok a társadalom osztályszerkezetéről és rétegződéséről

A Központi Statisztikai Hivatal az 1973. évi mikrocenzus alapján érdekes adatokat tett közzé a társadalom osztályszerkezetéről és rétegződéséről. Eszerint az aktív keresők 58 százaléka — mintegy 2 millió 950 ezer dolgozó — a munkásosztályhoz tartozik, 15 százaléka szövetkezeti paraszt, csaknem egyenegyede értelmiségi és egyéb szellemi dolgozó, három százaléka kisáruteremelő.

Az adatok a munkásosztály belső összetételének változtatását is szemléltetik: amíg 1941-ben a munkásosztály 40 százalékát a döntő mértékben bérmentésből élő mezőgazdasági dolgozók alkották, és mindössze 30 százalékos arányt képviseltek az ipar és az építőipar fizikai dolgozói, addig 1973-ban ennek az osztálynak 58 százalékát már az ipar és az építőipar, 29 százalékát az egyéb mezőgazdasági ágazatok fizikai dolgozói alkották, 5 százalékát a művezetők, technikusok és hasonló szintű közvetlen termelésirányítók képezték, s csupán 8 százalék volt a mezőgazdasági munkások aránya.

Az aktív keresők munkásság korösszetételét 1949 óta alapvetően kétirányú változás jellemzi. A 30 éven aluli és a nyugdíjhatáron felül dolgozók aránya csökkent, az idősebb munkaképes korúak pedig növekedett. A 30 éven aluliak aránya 38 százalék, a nyugdíjhatáron felülieké 3

százalék, a 40-54 éveseké 31 százalék. A szövetkezeti parasztság korösszetétele lényegesen eltér a munkásságétól, jóval alacsonyabb az ifjúság (23 százalék), és jelentősen magasabb a 60 éves és idősebb dolgozók aránya (13 százalék), bár az utóbbi másfél évtizedben a szövetkezeti parasztság korösszetétele javult. Az értelmiségi és egyéb szellemi aktív keresőknek több mint egyháromada 1949 óta az ifjúság körébe tartozik. A munkásokéhoz hasonlóan e rétegben belül is a 40-54 évesek aránya emelkedik. A kisáruteremelő réteg túlnyomó többsége az idősebb korosztályhoz tartozik.

A munkásosztály aktív keresőinek iskolázottsági színvonalának jelentős mértékben javult. 1949. és 1973. között mintegy hatszorosára nőtt a befejezett általános iskolával rendelkező munkások száma, arányuk a munkásosztályon belül 18 százalékról 56 százalékra emelkedett. Az

Övezzé őket közmegebecsülés

A nők szélesebb körű részvétele a társadalmi munkamegosztásban, fokozódó hivatástudatuk, önállóságuk, tevékenységük a közéletben jelentős változásokat eredményezett a családban. A családi élet tartalma is más lett, belső viszonyai demokratikusabbak. A demokratikus családszerkezet kialakítását tükrözik — s elősegítik — családi jogi törvényeink. Államunkban a család szerepéhez méltó védelemben, támogatásban részesül. Valamennyiünkön múlik, hogy a megbecsülés társadalmi méretűvé szélesedjék.

Öt-tíz évvel ezelőtt még elég furcsán néztek azokra a szülőkre, akik három gyermeket neveltek. Ma már nem ritka dolog. A közvélemény is változott, egyenes arányban az állami támogatás emelkedésével. Anyagi segítséggel könnyebb a több gyermekes családoknak, ez kétségtelen. Mégis, a családi pótlék és egyéb szociális juttatások hatása mellett jobban kellene érvényesülnie a gondolkodás változásának a közvélemény alakulásában. Ezen a téren nem sokat léptünk előre 1970 óta, amikor az MSZMP Központi Bizottsága többek között megállapította: „A követelmény azonban a dolgozó nővel szemben még — helytelenül — ugyanúgy jelentkezik a családban, a közvélemény részéről, mint a csak háztartásban dolgozó, egész nap otthon lévő családanévvel szemben.” A kereső nő még ma is heti harminc órát fordít háztartási munkára. Házi munkáját jelentősen befolyásolja az, hogy a család milyen társadalmi juttatásokban részesül, milyen szolgáltatásokat vehet igénybe. Eppen a nők munkahelyi tevékenysége és otthoni munkája közti feszültség miatt alakult ki a korábbi évek kétyermekes családeszménye. A népesedési helyzet alakulása azonban nem mellékes nemzeti és társadalmi ügy. Az említett nőpolitikai határozat is ezért született meg öt évvel ezelőtt. A nők helyzete jelentős hatást gyakorol a családokra.

A család és a társadalom viszonya most egészen más, mint a korábbi korszakokban. A család a szocialista emberi együttélés alapvető közössége. Pártunk XI. kongresszusának határozata kimondja, hogy fokoznunk kell a társadalom gondoskodását a családalapítás nehézségeinek csökkentésére, segíteni a fiatalok felkészítését a családi életre. A felkészítéshez az is hozzátartozik, hogy hogyan látja az ifjúság a munkahelyi közösségben a család megbecsülését. Különös tekintettel a nagycsaládokra. Az otthon kapott nevelési eredményeit könnyedén szétrombolhatja egy olyan üzemi légkör, amely nem a család tiszteletre méltó feladatait tartja elsődlegeseknek, hanem a kicsinyesebb, gyak-

ran anyagi jellegű kérdéseket. Senki sem állítja azt, hogy az anyagi gondok nem lehetnek fontosak. Csak nem elég beszélni róluk. Segítsünk megoldani azokat. Erre ösztönzi a XI. pártkongresszus határozata a vállalatokat, üzemeket: „Az ország, a társadalom jövőjéért érzett felelősség is megkívánja, hogy növekedjen a több gyermekes családok száma, s e családok élvezzenek megkülönböztetett támogatást, övezzé őket közmegebecsülés.” A határozatnak e néhány mondatáról is szó esett a minap a Szegedi Fémipari Vállalatnál, amikor Varga József ötgyermekes munkással beszélgettünk. Elmondta, gyakran milyen sokat jelent egy-egy apró segítség a vállalat részéről. Megtörtént, hogy egyik gyermeküket oltásra kellett vinni. Engedélyt kapott műszakserére. Aznap délytán ment be dolgozni, délelőtt otthon vigyázott a négy gyermekre, míg a felesége az ötödikkal orvosnál volt. A kisebb-nagyobb kedvezmények is igen jól esnek. Sokszor többet ér egy elengedett munkaóra — ha nincs, aki otthon helyükre tegye a dolgokat —, a nagyobb anyagi támogatásnál.

Olyan üzem is van, ahol roppant nehéz embereségen, a határozatoknak megfelelően eljárni a többgyermekes családok ügyében. A szegedi Ecset- és Seprűgyárban például 733 dolgozóból 511 nő. Közülük 80-90 asszony is otthon van gyermekgondozási segélyen. Megasok, hogy hetente 80-120 munkás hiányzik, mert beteg valamelyik gyerek, vagy baj van az óvodai, bölcsődei elhelyezéssel. Évente több ezer munkanapnak megfelelő fizetés nélküli szabadságot adnak ki a dolgozó nőknek, különösen a nagycsaládos anyáknak. Súlyos gondokat okoz ez a gyárnak, mégis a családok érdekeit tekintik itt is mindegyiknél. Szervezzék meg az ilyen helyzetű munkásokat, a hiányzó asszonykezeket.

Ismét utalhatunk pártunk XI. kongresszusának határozatára: „A népesedési és nevelési céloknak megfelelően ... folyamatosan bővíteni kell a bölcsődei, az óvodai és az iskolai napközi otthoni hálózatot. Növelni kell a pénzbeli juttatásokat, a családi pótlékot, a gyermekgondozási segélyt, ki kell terjeszteni a gyermekélelmezést...” A központi támogatáson túl azonban helyi gazdasági és szociális intézkedésekkel is elősegíthetjük népesedéspolitikai célkitűzéseink megvalósítását. Mint a néhány példa igazolja, társadalmi összefogással, a párt- és szakszervezetek bevonásával sokat tehetünk a család intézményének védelméért és erősítéséért.

BÁLINT IBOLYA

Hazánkba érkezett a mongol honvédelmi miniszter

Szerdán — Czinege Lajos vezérezenésnek, a Magyar Népköztársaság honvédelmi miniszterének meghívására — hivatalos, baráti látogatásra Magyarországra érkezett Batin Dorzs hadsereg-tábornok, a Mongol Népköztársaság honvédelmi minisztere. Fogadására a Ferihegyi repülőtérén megjelent Czinege Lajos, ott volt a Honvédelmi Minisztérium katonatanácsának, valamint a Magyar Néphadsereg tábornokai karának több tagja. Jelen volt Bamdarijn Dügerszüren, a Mongol Népköztársaság budapesti nagykövete, valamint a Magyarországon akkreditált diplomáciai képviseletek számos katonai és légügyi attaséja.

Czinege Lajos szerdán délelőtt hivatalában fogadta a Batin Dorzs vezette mongol katonai küldöttséget. Esmecserét folytattak a két baráti hadsereg, és azok kapcsolatát kölcsönösen érintő kérdésekről.

Szerdán délután a Mongol Népköztársaság honvédelmi minisztere megkoszorúta a Hősök terén a Magyar hősök emlékművét, majd a gellért-hegyi Felszabadulási Emlékművet. A koszorúzásán jelen volt Czinege Lajos vezérezenés és Bamdarijn Dügerszüren, Mongólia magyarországi nagykövete.